

Põhikooli II aste

5. klass

Muuseumitundide külastamiseks on vajalik eelregistreerimine. Tunnid on tellitavad teile sobival ajal ja laste vanusele vastavas pikkuses.

Aastaringsed muuseumitunnid

TEEMA	MUUSEUMITUND/ PROGRAMM/KESTUS	SISU/TEGEVUS(ED)	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
Koolielu	Karilatsi koolitund (1,5 tundi)	Vanaaegne koolitund Karilatsi koolimajas, kus koolipreili juhendamisel saab lugeda ja rehkendada ning sulle-tindiga kirjutada. Räägime kooli(lapse)elust vanasti ja vaatame ringi näitusel „Kuke kannul kooliteel“.	Ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Taluelu	Tuli - kõige peremees (1,5 tundi)	Pirrust petrooleumilambini. Kuidas saadi ja hoiti tuld enne tikkude tarvituselevõttu? Mis valgustas pimedat rehetuba? Valgus-soojusallikatest ja paljust muust vestleme muuseumitunnis.	Ajalugu.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Muuseumid ja arhiivid	Muuseumid ja arhiivid (1,5 tundi)	Tutvustame muuseumi ja arhiivi olemust. Saame teada nende erinevusest. Vaatame mida hoitakse arhiivis ja missuguseid esemeid muuseumis.	Ajalugu. Muuseum. Arhiiv.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuseum@wi.ee monistemuseum.ee
Taluelu	Talulaste mängumaa (2,5 tundi)	Mängime mängu, mida mängiti 100 aasta eest - osavusmängud, töid jäljendavad mängud ja liikumismängud. Meisterdame mänguasju. Programm koosneb kuuest 20-minutilise osast.	Eesti keel, inimeseõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuseum@wi.ee monistemuseum.ee
Orienteerumine	Maastikumäng Karilatsis (1,5 tundi)	Orienteerumismäng võistkondadele muuseumi õuealal. Mängus ei ole oluline kiirus, vaid tuleb üles leida määratud punktid, lahendada ülesandeid-mõistatusi ning vastata õigesti mängu kontrollküsimustele. Võimalik on valida ka võrokeelne mänguvariant.	Ajalugu, eesti keel, kehaline kasvatus, loodusõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Eesti (rahva)kultuuri-tegelased	Fr. R. Kreutzwaldi kui eesti rahvuseepose looja (1 tund)	Tutvustatakse Kreutzwaldi osa eepose koostamisel. Vaadatakse "Kalevipoja" erinevaid väljaandeid lastele. Jututuba: räägitakse üks lugu "Kalevipojast" ja kuulatakse värsskatkendit eeposest.	Kirjandus, eesti keel.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
	"Kalevipoeg". Tunne oma rahvuseepost (1 tund)	Jututuba: räägitakse üks lugu "Kalevipojast". Vaadatakse "Kalevipoja" erinevaid võõrkeelseid väljaandeid. Viktoriin.	Kirjandus, eesti keel.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 info@lauluisa.ee lauluisa.ee

Omalooming	Õuesõppe päev Kreutzwaldi juures (1 tund)	Õuesõppe päeval esitatakse muuseumi aias õppeaasta jooksul valminud omaloomingulisi töid (jutud, luuletused, "Kalevipoja" sündmustiku edasiarendused vm).	Kirjandus, eesti keel.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
Ajalugu, kodukoha lugu	Ajaloo allikal (45 minutit)	Muuseumikogus on vanad ja veel vanemad asjad. Miks just need? Kust ajaloolased teavad, mis ajaloos juhtunud on? Millised on kirjalikud ja millised esemelised allikad, kuidas neid lugeda? Mis siis, kui sündmused pole kirja pandud? Kes on arheoloog ja mida ta uurib? Tunnis vaatame kiviaegseid Tamula, Kääpa ja Villa haua- ja asulaleide ning ka hilisematest aegadest pärit arheoloogilisi ja ajaloolisi museaale ja ürikuid.	Ajalugu.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
Rahvajutud	Ükskord ammu, ammu... (1,5 tundi)	Rahvajutud, legendid, mõistatused, rahvalaulud-mängud, kõigile teada-tuntud muinasjutud... Kas teadsite, et võite need kõik leida Karilatsi Vabaõhumuuseumist? Kui ei, siis tulge neid otsima ja leidma. Saab nii jutte kuulata, kui neid ise vesta ja mõne jutu võib isegi valmis mõelda.	Kirjandus, eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	Rahvaluuletekstide tutvustamine (1 tund)	Tutvustatakse hiiu- ja vägilasmuistendeid (Kalevipoeg, Suur Tõll). Kalevipojaga seotud muistendid Võrumaal. Film "Suur Tõll".	Kirjandus, eesti keel.	Dr. Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum, tel +372 7821 798/+372 56297242 info@lauluisa.ee lauluisa.ee
Muuseumikogud	Tulmest museaalini (1,5-2 tundi)	Muuseumi „köögipoolt“ tutvustav muuseumitund. Teeme praktiliselt läbi, kuidas ühest esemest/fotost/dokumendist saab muuseumiese ehk museaal. Tunni lõpuks valmib mininäitus.	Ajalugu, kirjandus, kunstiõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
	Muuseum kohvis (45 minutit)	Kohvritunnid sobivad ilmestama ainetunde, kus on juttu Eestist ja eestlastest. Programm elavdab koolitundi, tekitab huvi muuseumi ja seal hoiul olevate esemete vastu ning ärgitab lapsi ka oma ümbruskonnas huvilisema pilguga ringi vaatama, sest iga möödunud päev on ju juba ajalugu.	Ajalugu, kirjandus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
Kunstiõpetus	Kunst kõneleb (45 minutit)	Kunstitundidele annavad erineva sisu galeriis vahelduvad näitused, mille toel arutletakse, kuidas kunsti vaadata, kas kunstiteos jutustab lugu, millise tehnika abil on kunstiteos loodud jms.	Kunstiõpetus.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee Jana.Huul@wi.ee vorumuuseum.ee

Rahvakalender ja tähtpäevad

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	SEPTEMBER			
3.- 5. september	Seente ja samblike näitus (kuni 1,5 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Tutvume seente ja samblike elulooga, saame teada milliseid põnevaid seeni ja samblikke leidub meie ümber; millised on meie metsade kõige mürgisemad seemed ja millised head söögiseened; kas samblikud on samuti söödavad; õpime kuidas seeni korjata ja mismoodi neid toiduks ette valmistada.	Loodusõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
8.- 10. sept	Kasukast jopeni (2 tundi, koos toitlustuse ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Rändame rõivaid vahetades läbi muinasaja tänapäeva. Saame teada millistest materjalidest valmistasid kehakatteid meie muistsed esivanemad; millistest materjalidest sai kedrata lõnga; millal hakati valmistama riit ja millega riit värviti; millal ja miks hakkasid mehed seelikute asemel pükse kandma; millal kujunesid välja erinevad rahvarõivad; mis määras erinevate paikkondade rõivaste värvivaliku; millal lisandusid erinevad kehakatted, seotavast kangatükist kuni tänapäeva riidevalikuni; disainime ise ühe tuleviku riide või eseme.	Ajalugu. Tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
15.-18. sept	Suitsusaunapäev Mõniste Talurahvamuuseumis (2 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Talupere saunapäeval tutvume Vana-Võromaa suitsusaunakommetega. Saame teada millised on olnud suitsusaunaga seotud uskumused; milliste puudega köetakse suitsusauna; millised on suitsusauna tervitus ja tänusõnad; mis otstarbeks kasutatakse sauna veel peale ihu ja hinge harimise; mis on viht ja kuidas saadakse leili; millal on paras aeg saunavihta valmistada. Küllastame suitsusauna ja proovime leili visata.	Loodusõpetus. Inimene, loodus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
22.- 25. sept	Kiviajanädal Mõniste Talurahvamuuseumis (2 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külastusega 3 tundi)	Kiviaja programm tutvustab meie esivanemate elu ligikaudu 5000 aastat tagasi. Saame teada kus ja millistes hoonetes meie esivanemad elasid; millest valmistasid kehakatteid; kuidas saadi koldesse tuli; millest valmistati toitu; millistes nõudes säilitati toitu; millistes nõudes hoiti vett; millised olid nende tööriistad: millised olid jahi- ja kalapüügiiristad.	Ajalugu.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
28.-29. sept	Karjalaste mihkclipäev (1,5 tundi)	Teeme lõket ja mängime karjalaste mängu - luurivedamist, vägikaikavedu jne. Kaeme rehetarre ja katame mihkclipäeva piknikulaua.	Eesti keel, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

september	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa 3-4 muuseumi/tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega/mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Töömurdja PUU (1,5 tundi)	Tutvume puuliikidega, mis etendasid tähtsat osa meie esivanemate argipäevas ja töodes-tegemistes. Kas mõni puu on osaline ka pidupäevades? Selgitame välja, missugune puudest on kõige kangem töötegija.	Ajalugu, tööõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
september	Elu rehetares (1,5 tundi)	Talu elu-olu tutvustavas muuseumitunnis saab tunda rehetare hõngu ning perenaise juhendamisel panna käe külge mitmele talutööle-toimetusele, et paremini ette kujutada sajanditagust igapäevaelu Eestimaal. Lisaks töödele tutvume ka rahvamängude ning jõukatsumistega, mida jõudeajal ette võeti.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	OKTOOBER			
5.-9. oktoober	Leivanädal Karilatsis (1,5 tundi)	Suitsuhõngulises rehetõas saad teadmise, kuidas leib on sajandeid eestlase lauale jõudnud. Käime läbi teekonna viljakülvist leivatüki suhupanekuni.	Eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
6.-16. oktoober	Linatund (1,5 tundi)	Linatunnis tutvume linatöödega ja linatööriistadega. Mõnda tööd saame ise ka proovida.	Loodusõpetus, eesti keel.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee
06.- 09. okt	Leiva- ja pudrunädal (2 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Leivapäeval õpime tundma erinevaid teravilju taimena ja terana; saame teada millisest teraviljast valmistatakse leiba, millisest saia, millisest putru, mida sööb hobune, mida lehm ja siga; proovime läbi tööd rehepeksust jahvatamiseni kivieagel ja taluaegsel viisil; küpsetame ise leiba ja teeme kamakäkki.	Loodusõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
13.- 16. okt	Linapäev (2 tundi, koos toitlustuse ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Räägime linakasvatusest läbi aegade. Kupardame, lõugutame. Kammime linu. Ketrime ja haspeldame lõnga ning koome kangast. Valmistame näpunööri, köievõrget ja keeruga koormakõit. Programm koosneb neljast 30-minutilise osast.	Loodusõpetus. Inimene ja keskkond. Tööõpetus - arendab praktilisi oskusi.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
28.-30. okt	Küünlapäev Mõniste Talurahvamuuseumis (1,5 tundi, koos toitlustamisega kuni 2 tundi)	Küünlapäeval räägime hingedega seotud tavadest; saame teada küünla tähtsusest inimestele; saame teada millal on rahvakalendri aastaringis hingedeae; räägime vaimudest; heidame pilgu hingedeaja uskumustesse; saame teada millised uskumused on seotud hingepuudega; räägime hingedeaja toitudest; meisterdame ise küünla.	Rahvakalendri tähtpäev.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
oktoober	Töömurdja PUU (1,5 tundi)	Tutvume puuliikidega, mis etendasid tähtsat osa meie esivanemate argipäevas ja töödes-tegemistes. Kas mõni puu on osaline ka pidupäevades? Selgitame välja, missugune puudest on kõige kangem töötegija.	Ajalugu, tööõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
oktoober	Elu rehetares (1,5 tundi)	Talu elu-olu tutvustavas muuseumitunnis saab tunda rehetare hõngu ning perenaise juhendamisel panna käe külge mitmele talutööletoimetusele, et paremini ette kujutada sajanditagust igapäeva elu Eestimaal. Lisaks töödele tutvume ka rahvamängude ning jõukatsumistega, mida jõudeajal ette võeti.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	NOVEMBER			
04.-06. nov	Muuseumid ja arhiivid (1,5 tundi)	Tunnis saame teada mis on muuseum; milliseid esemeid hoitakse muuseumis; miks on muuseum vaja; millised muuseumid on Eestis; milliseid muuseumi on väljaspool Eestit; mis on arhiiv; mida hoitakse arhiivides; miks on arhiiv vaja; vaatame ringi Mõniste Talurahvamuuseumis.	Ajalugu.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
5.-10. november	Mardinädal Karilatsis (1,5 tundi)	Sandiskäimise kombed vanasti ja tänapäeval. Meisterdame sandimaske, laulame mardilaule ja käime ka muuseumimajades.	Eesti keel, tööõpetus, muusikaõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
9.-26. november	Videvikutund (1,5 tundi)	November on santimise kuu ja ennast kostümeerides ning lärmi tehes hoiti eemal halvad vaimud. See oli tubane aeg, mil õhtupimedus jõudis kätte kiiresti ja videvikku peeti rahulikult lugusid jutustades. Vestame rahvajutuaasta jooksul muuseumis jutustatud lugusid, ilmestades neid muuseumifondist välja toodud esemetega.	Eesti keel, ajalugu.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
10.-13. nov	Kartulinädal (2 tundi)	Kartulinädalal räägime kuidas kartul on jõudnud eestlaste toidulauale, räägime milliseid toite kartulist saab teha, vaatame kuidas kartulit on erinevatel ajastutel kevadel maha pandud ning sügisel üles võetud, vaatame mida põnevat veel kartulist teha saab.	Loodus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
17.- 20. nov	Tsaariaja koolipäev (2 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Kutsume Teid 100 aasta tagusesse koolipäeva, kus õpime lugemist ja kirjutamist, rehkendamist ja turnimist; lõunavaheajal toome sahvrist leivakasti ja uurime toite, mida ema koolilapsele nädalaks kaasa oli pannud; saame teada, mida tegid lapsed vahetundide ajal.	Ajalugu. Matemaatika. Eesti keel ja kirjandus. Kehaline kasvatus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
19.-25. nov	Kadrinädal Karilatsis (1,5 tundi)	Räägime ammuhest kombest – sandiskäimisest. Ehime ennast kadrisantideks, õpime kadri-laule ja -mänge.	Eesti keel, tööõpetus, muusikaõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
24.- 27. nov	Talurahva kauplus ja tengelpung (2 tundi, koos toitlustamisega kuni 2,5 tundi)	Rändame ajas 100 aastat tagasi ja kaupleme talurahva moodi; räägime raha väärtusest läbi aegade; saame teada, kuidas kaubad vanasti liikusid; milliseid kaupu vanasti müüdi ja mida ei müüdnud; kuidas kaupa kaaluti ja pakiti; kuidas toimus kaupade eest tasumine; milliseid kavalaid nippe kasutati salakauba veoks; mis oli talurahva tengelpungas; õpime tundma ja kokku arvestama praegu käibivaid rahasid. Õpime kaalumist, pakkimist ja arvelaua arvestamist.	Matemaatika - arvutamine, kaalumine.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	DETSEMBER			
6. - 21. dets	Jõulud Karilatsis (1,5 tundi)	Kaasamängitav jõuluetendus, kus käiakse erinevates muuseumimajades. Kindlasti kohtame mitmeid jõuluaja tegelasi nt jõulusokku.	Eesti keel, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
01.-21. dets	Jõulunädal Mõniste Talurahvamuuseumis (2,5 tundi)	Käime läbi 4 erineva ajastu jõulud: tsaariaja jõulud koos jõulusokuga, esimese Eesti Vabariigi aegne jõuluõhtu koos tagurpidi kasukaga vanaga, Nõukogude aegne näärripüha koos näärivanaga ning kaasajale omased jõulud koos uhke jõuluvanaga. Külastame ka päkapiku meistrikoda, kus on müügil erinevaid maiustusi. Ringkäigu lõpuks igale lapsele üllatus, tee ja piparkoogid.	Rahvakalendri tähtpäev.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	JAANUAR			
11.- 27. jaanuar	Muuseumimatemaatika (1,5 tundi)	Muuseumis on vanad ja väga vanad asjad. Igal ühel neist on oma lugu. Matemaatikat appi võttes ja mängides saame teada erinevate ajastute esemetest.	Matemaatika, ajalugu	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	VEEBRUAR			
2.- 12. veebruar	Sõbrapäev (1,5 tundi)	Rahvajutt kolmest vennast. Räägime Valentinpäeva kujunemisest ja sõbrusest. Külla tuleb inimese suur sõber- koer. Teeme sõbrale vahva kingituse.	Eesti keel, tööõpetus või kunst.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
15.-17. veebruar	Liuge-liuge lihaheited (1,5 tundi)	Vastlanädalal räägime lähemalt liugumiskombestikust ja vastlatoitudest, mängime lumemänge, meisterdame vastlavurri.	Eesti keel, kehaline kasvatus, tööõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	MÄRTS			
1.-12.märts	Koolilinn Võru (1,5 tundi)	Käesoleval aastal on tähtpäev nii muuseumi majas asunud Krümmeri koolil kui ka Võru Õpetajate Seminaril. Räägime Võrust kui koolilinnast ja linnatuuril tutvustame koolimajadeks olnud hooneid.	Ajalugu.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuseum.ee
29.-31. märts	Kiigenädal Karilatsis (1 tund)	Lõuna-Eestis algab kiigelkäimine ülestõusmispühadega. Kiigume, otsime "linnupesasid" koos mõisatustega, värvime vanamoodi pühademune, mängime traditsioonilisi mängu.	Inimeseõpetus, kirjandus, eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
märts	Muuseumid ja arhiivid (1,5 tundi)	Tutvustame muuseumi ja arhiivi olemust. Saame teada nende erinevusest. Vaatame mida hoitakse arhiivis ja missuguseid esemeid muuseumis.	Ajalugu. Muuseum. Arhiiv.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuseum@wi.ee monistemuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	APRILL			
aprill	Kiigenädal Karilatsis (1 tund)	Lõuna-Eestis algab kiigelkäimine ülestõusmispühadega. Kiigume, otsime "linnupesasid" koos mõisatustega, värvime vanamoodi pühademune, mängime traditsioonilisi mänge.	Inimeseõpetus, kirjandus, eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
6.- 8. aprill	Lihavõttenädal (kuni 2 tundi)	Lihavõtte kombid, meisterdamine, mängud. Munade ettevalmistamine värvimiseks, värvimine ja koksimine. Linnupesade valmistamine ja peidetud munade otsimine.	Rahvakalendri tähtpäev. Keel ja kõne.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
6.-30. aprill	Mis ilm on? (1,5 tundi)	Päike seab meile väiksemad ja suuremad rütmid nagu päev ja öö ning aastaajad, mil on erinev õhutemperatuur, sademed, tuul, pilved ja vahel ka vikerkaar. Räägime neist õues ja vaatleme tänast ilma. Nähtu ja kogetu maalime, võttes abiks molberti nagu päris kunstnikud.	Loodusõpetus, kunstiõpetus.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
13.-16. aprill	Tohu- ja punutiste meisterdamise nädal (kuni 3 tundi)	Sel nädalal tutvume tohust ja vitstest tehtud käsitööga. Räägime, milleks neid esemeid kasutati, mismoodi valmistati ning kuidas tohtu ja vitsu varuti. Teeme ise käepärastest looduslikest materjalidest esemeid.	Loodusõpetus. Tööõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
20.- 23. aprill	Lambapäev Mõniste Talurahvamuuseumis (kuni 2,5 tundi)	Kes on lammast? Mis häält ta teeb? Mida ta sööb? Mis lammast inimestele annab? Millised on villatööd? Mida lamba villast meisterdada saab?	Loodusõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
30. aprill	Nõianädal: kas nõiamaagiat uskuda või karta? (2 tundi, koos toitlustamise ja muuseumi külastusega kuni 3 tundi)	Lõuna-Eesti vägevad ja legendid nende võimetest. Vaimude ja haldjate maailm. Muinasjutud. Teemakohased mängud ja meisterdamine. Nõiapuud ja taimed. Programm koosneb kuuest 20-minutilise osast.	Eesti keel-muinaslood, legendid, tööõpetus, loodusõpetus.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	MAI			
alates 4. mai	Võru linna ajalugu (1,5 tundi)	Linnatuuril räägime Võru linna loomisest, tähtsamatest ajaloosündmustest ja eredatest isikutest.	Ajalugu.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
11.-14. mai	Metsanädal (kuni 2,5 tundi)	Räägime metsaandidest ja õpime tundma puid ning metsas kasvavaid taimi. Tutvume talupere metsatöödega. Programm koosneb kuuest 20-minutilise osast.	Loodusõpetus. Mets. Mina ja keskkond. Kunst. Liikumine.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
18. mai-22. mai	Talulaste mängumaa (2,5 tundi)	Saame teada, milliste mänguasjadega ja milliseid mängisid talulapsed umbes 100 aastat tagasi. Mängime ja meisterdame.	Keel ja kõne, mina ja keskkond, liikumine, tööõpetus, meisterdamine.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
25.- 28. mai	Talupere kevadtööd (kuni 2,5 tundi)	Tutvustame talus tehtavaid kevadtöid. Saame teada, millised olid vanasti kevadised laste-, naiste- ja meestetööd talus. Programm koosneb neljast 30-minutilise osast.	Loodusõpetus. Inimene.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
mai	Elu rehetares (1,5 tundi)	Talu elu-olu tutvustavas muuseumitunnis saab tunda rehetare hõngu ning perenaise juhendamisel panna käe külge mitmele talutööletoimetusele, et paremini ette kujutada sajanditagust igapäeva elu Eestimaal. Lisaks töödele tutvume ka rahvamängude ning jõukatsumistega, mida jõudeajal ette võeti.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa 3-4 tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega ja korraldada mitme klassikomplektiga.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Töömurdja PUU (1,5 tundi)	Tutvume puuliikidega, mis etendasid tähtsat osa meie esivanemate argipäevas ja töödes-tegemistes. Kas mõni puu on osaline ka pidupäevades? Selgitame välja, missugune puudest on kõige kangem töötegija.	Ajalugu, tööõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
mai	Vargamäe argipäev (koostöös Filmi Vargamäega, programmi pikkus 3 tundi)	Proovime talupere töid ja tegevusi ning räägime talupere argipäevast Mäe Andrese ajal.	Keel ja kõne, mina ja keskkond, liikumine, tööõpetus, meisterdamine.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee

KUUPÄEV	TÄHTPÄEV	TEGEVUSE SISU	SEOS ÕPPEKAVAGA	MUUSEUM JA KONTAKTID
	JUUNI			
1. juuni	Lastekaitsepäev Karilatsis (1,5 tundi)	Mõnus meisterdamisnurk Karilatsi kooliõuel - tee endale vanaaja laste mänguasi - pajupill, pall, rätinukk või paat. Koolipreili pajatab vanaaja ja väga-vanaaja lugusid.	Tööõpetus, eesti keel.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
01.-12. juuni	Talulaste mängumaa (2,5 tundi)	Saame teada, milliste mänguasjadega ja milliseid mängu mängisid talulapsed umbes 100 aastat tagasi. Mängime ja meisterdame.	Keel ja kõne, mina ja keskkond, liikumine, tööõpetus, meisterdamine.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
1.- 4. juuni	Suvistepühade kombed (2 tundi)	Kõneleme, kuidas tähistati suvistepühi talus, külas ja kirikus ning millised olid pühadega seotud maagilised toimingud, kombed ja uskumused. Kuidas ehiti suvistepüha kambreid? Kuidas meheleminekuas neiu ennast ehtisid? Kuidas naisevõtmiseas poisid oma plaanidest tüdrukutele märku andsid?	Rahvakalendri tähtpäev.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
8.-11. juuni	Rattanädal (kuni 2 tundi)	Õppepäeval saame teada ratta päritolust ja sellest, miks ratast üldse vaja on. Kust pärineb ratas? Milleks ratast vaja oli ja on tänapäeval? Missugused on erinevad rattad? Erinevate rataste eesmärk? Jalgratas ja tema lugu? Ratta areng kuni tänapäevani.	Ajalugu.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
juuni	Muuseumipäev Karilatsis	Muuseumipäeva kestel saab klassitais lapsi osa kolmest-neljast tegevustunnist (nt Maastikumäng, Elu rehetares, meisterdamine puust ja lõngast), aega jääb ka lõunasöögiks ja vabaks tegevuseks. Päeva on võimalik kombineerida vaheldumisi koolitundidega ja mitme klassikoplektiga.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
juuni	Vargamäe argipäev (koostöös Filmi Vargamäega, programmi pikkus 3 tundi)	Proovime talupere töid ja tegevusi ning räägime talupere argipäevast Mäe Andrese ajal.	Keel ja kõne, mina ja keskkond, liikumine, tööõpetus, meisterdamine.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee
juuni	Muuseumid ja arhiivid (1,5 tundi)	Tutvustame muuseumi ja arhiivi olemust. Saame teada nende erinevusest. Vaatame mida hoitakse arhiivis ja missuguseid esemeid muuseumis.	Ajalugu. Muuseum. Arhiiv.	Mõniste Talurahvamuuseum, tel +372 525 7027/+372 5622 7650 monistemuuseum@wi.ee monistemuuseum.ee

juuni	Õue mängima!	Vahest tahaks ainult mängida. Selles programmis me ainult mängimegi erinevaid mänge, nii vanemaid kui ka uuemaid.	Eesti keel, kehaline kasvatus, matemaatika, muusika.	Vana-Võromaa Kultuurikoda, tel +372 5804 6692 Airi.Ryytli@wi.ee vorumuuseum.ee
juuni	Elu rehetares (1,5 tundi)	Talu elu-olu tutvustavas muuseumitunnis saab tunda rehetare hõngu ning perenaise juhendamisel panna käe külge mitmele talutööletoimetusele, et paremini ette kujutada sajanditagust igapäeva elu Eestimaal. Lisaks töödele tutvume ka rahvamängude ning jõukatsumistega, mida jõudeajal ette võeti.	Ajalugu, tööõpetus, kehaline kasvatus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee
juuni	Töömurdja PUU (1,5 tundi)	Tutvume puuliikidega, mis etendasid tähtsat osa meie esivanemate argipäevas ja töödes-tegemistes. Kas mõni puu on osaline ka pidupäevades? Selgitame välja, missugune puudest on kõige kangem töötegitaja.	Ajalugu, tööõpetus.	Karilatsi Vabaõhumuuseum, tel +372 5801 8601/+372 5210 671 polvamaa@wi.ee karilatsimuuseum.ee